

Бабалієв Ф.Т., студент,
Юридичний факультет,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Похиленко І.С., к.ю.н., доцент

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У МІЖНАРОДНОМУ ПОВІТРЯНОМУ ПРАВІ

Широке міжнародне співробітництво на сьогодні призвело до створення чисельної кількості норм міжнародного права, тому всю сукупність цих норм поділяють на відповідні галузі міжнародного права. Однією із таких галузей є повітряне право, під яким розуміють систему норм, що регулюють відносини між державами в зв'язку з використанням повітряного простору з метою здійснення міжнародних повітряних сполучень і забезпечення їхньої безпеки. Актуальність міжнародного повітряного права полягає в тому, що жодна сучасна держава не може нормально функціонувати, розвивати свої політичні та економічні зв'язки без надійної системи міжнародних сполучень з іншими державами. Відповідальність за порушення міжнародного повітряного права може бути покладена як на державу, так і на авіаперевізника. Держава відповідатиме за порушення принципів і норм цієї галузі міжнародного права [1].

Частково науково-теоретична розробка цієї проблематики здійснювалась такими науковцями як І.В. Булгакова, Н.В. Жмур, О.В. Клепікова, В.В. Костицький, Ю.В. Корнєєв, В.П. Кононенко, А.М. Новицький, Н.Б. Новицька, І.М. Сопілко, І.С. Похиленко, В.М. Репецький, С.І. Хом'яченко, Л.Д. Тимченко. Проте, незважаючи на значні здобутки вчених у цій галузі, питання відповідальності у повітряному праві потребують подальшого дослідження.

Авіаперевізник несе цивільно-правову відповідальність у разі заподіяння смерті або шкоди здоров'ю пасажира, а також за збитки, заподіяні запізненням під час перевезення, якщо не доведе, що ним були вжиті всі заходи, необхідні для запобігання шкоді та збиткам, або що такі заходи неможливо було вжити. Перевізник відповідає за втрату, недостачу або ушкодження багажу або вантажу, якщо подія, що призвела до цього, відбулася тоді, коли багаж або вантаж перебували під його охороною. Авіаперевізник також відповідальний за збитки, пов'язані із запізненням багажу або вантажу, якщо не доведе, що ним були вжиті всі заходи, необхідні для запобігання збиткам, або що такі заходи неможливо було вжити [2].

Згідно з Варшавською конвенцією 1929 р. та іншими відповідними договорами встановлено межі максимальної відповідальності авіаперевізника (фіксується гранична сума грошової компенсації). Перевізник має право укласти з пасажиром, відправником або одержувачем багажу чи вантажу угоду про підвищення меж відповідальності, але не про їх зниження [3].

Потрібно зазначити, що 13 березня 2013 року Єврокомісія запровадила новий пакет захисту, який торкався захисту прав авіапасажирів. Заходи, які запропонувала Єврокомісія, є актуальними на сьогодні та відповідають проблемам, із якими дуже часто стикаються авіапасажири.

Відповідальність за шкоду, заподіяну третім особам, регулює Конвенція про відшкодування збитків, заподіяних іноземним повітряним судном третім особам на поверхні, 1952 р., яка обмежує обсяги відшкодування в залежності від ваги повітряного судна. Відповідальність несе експлуатант повітряного судна (особа, яка використовує судно в момент нанесення шкоди). Під шкодою розуміють смерть, тілесні ушкодження і шкоду, заподіяну майнові в результаті фізичного впливу корпусу судна чи предмета, що з нього випав [4].

На сьогоднішній день залишаються не вирішеними питання відповідальності за шкоду, спричинену шумом авіаційних двигунів та в результаті звукового удару при експлуатації надзвукових літаків. Законодавство потребує вдосконалення у цій сфері. Доцільним було б визначити межі шуму авіаційних двигунів і звукового удару, які спричиняють шкоду. Ці проблеми повинні відобразитися у законодавстві, яке має встановити відповідальність за такий вид шкоди.

Література

1. Міжнародне публічне право: підручник / В.М. Репецький та ін.; за ред. проф. В.М. Репецького ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, Ф-т міжнар. відносин. 2-е вид., стер. Київ: Знання, 2012. 245 с.

2. Тимченко Л.Д., Кононенко В.П. Міжнародне право: підручник. Київ: Знання, 2012. 324 с.

3. Конвенція для уніфікації деяких правил, що стосуються міжнародних повітряних перевезень від 12 жовт. 1929 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_181

4. Конвенція про збитки, завдані іноземними повітряними суднами третім особам на поверхні від 7 жовт. 1952 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_231